

Takdim

İlk çağlardan itibaren insanlar; veba, çiçek, kızamık, kolera, tifo, dizanteri, suçiçeği, zatürre, grip, tüberküloz, cüzzam, sarıhumma, boğmaca vb. salgın hastalıklarla karşılaşmışlardır. Mesela Ortaçağ'da Avrupa'da vebadan dört yıl içerisinde (1347-1351) yaklaşık olarak 75 ile 200 milyon arası kişinin, 20. yüzyılın başlarında baş gösteren İspanyol gribinden ise iki yıl içerisinde (1918-1920) 20 ile 50 milyon arasında kişinin öldüğü tahmin edilmektedir. 21. Yüzyılın şafağında yeni bir salgınla karşı karşıyayız.

Covid-19'un diğer salgınlardan temel farkı küresel olmasıdır. Diğer salgınlar ülke veya kıta ölçeğinde kalırken, küreselleşmenin beraberinde getirdiği karşılıklı bağımlılıktan ve hareketlilikten ötürü virüs küresel ölçekte hızla yayılmaya devam etmektedir. Bütün umutların aşıya bağlandığı bu günlerde virüsün mutasyona uğrayarak yayılmaya devam etmesi hâlihazırda geliştirilen ve/ya test aşamasında olan tedavi yöntemlerinin ve aşıların etkililiğini ve güvenilirliğini tartışılır hâle getirerek riski daha da arttırmaktadır. Salgının nerede pik yapacağı, ne zaman kontrol altına alınacağı, kontrol altına alınıncaya kadar kaç kişinin enfekte olacağı veya toplumsal bağışıklığın ne zaman kazanılacağıyla ilgili şimdilik bir şey söylemek pek mümkün görünmemektedir. Belirsizlik ve güvensizliğin beraberinde getirdiği karamsarlık psikolojisi salgının beraberinde getirmiş olduğu yükün taşınmasını her geçen gün biraz daha zorlaştırmaktadır.

Tarihte ki diğer salgınlar gibi Covid-19'un da toplumları derinden sarstığı gözlenmektedir. İşte tam da bu noktada dünyada ve Türkiye'de neler olup-bittiğiyle ilgili ciddi bir literatürün oluşmaya başladığı görülmektedir. Biz de bu kapsamda hazırlamış olduğumuz Şehircilik ve Covid-19 Özel Sayısı'yla süreci değişik açılardan çözümlmeye çalıştık.

M. Çağlar Kurdaş Covid-19'u sağlık, hastalık ve salgın üzerinden ele alarak bunların toplumsal yapıda yol açmış olduğu dönüşümlere dair bazı çıkarımlarda bulunmakta. Covid-19'un olumsuz yansımalarının en yoğun olarak hissedildiği

alanların başında ekonomi gelmektedir. Arif Gümüş, pandeminin Türkiye ekonomisine yansımalarını enflasyon, kredi kullanımı, faiz oranları ve bunların turizm, yeme-içme ve eğlence sektörüne yansımalarını bağlamında değerlendirmekte. Salgınla mücadele sürecinde ülkeler sosyal ve ekonomik yardım ve teşvik paketlerini devreye soksalar da krizle ancak topyekûn bir dayanışma ve yardımlaşma ile başa çıkılabileceği kendisini göstermektedir. Bu anlamda Gültekin Eroğlu, çalışmasında salgınla mücadelede sosyal yardımları merkeze alarak Covid-19'la Mücadele Sürecinde Türkiye'deki Yardım Hizmetleri ve Uygulamalarını ele almakta. Yüz yüze eğitime ne zaman geçileceğinin henüz kesin bir takvime bağlanmadığı şu günlerde M. Emin Kurt ve arkadaşları halk sağlığı bakış açısıyla Covid-19 sonrası Türkiye'de öğrenci-öğretmen-derslik sayıları, okullarda sağlık sorunlarının saptanması için yapılan taramalar, bulaşıcı hastalıkların kontrolü, çalışanların sağlığı, çevre sağlığı ve sağlık eğitimi gibi başlıklarda okul sağlığının geleceği ve alınacak önlemleri sıralamakta.

Mehmet Akbaş, ayet ve hadisler ışığında peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'in bulaşıcı hastalıklardan korunmak için tavsiyelerini ele almakta. Ülfet Görgülü, İslam'ın zaruri durumlarda ibadetlerle ilgili getirdiği kolaylaştırıcı düzenlemeleri ele alarak geçmişte yaşanan salgınlarda ibadet ahkâmına ilişkin üzerinde durulan hususlara temas ederek pandemisi nedeniyle toplu ibadetlerin icrasıyla ilgili getirilen sınırlamaları fıkhi açıdan değerlendirmekte. Beyhan Kanter, Namık Kemal'in gazete yazıları ve hususî mektuplarından hareketle devrin koşulları bağlamında Osmanlı'da kolera salgını ve karantina uygulamalarının nasıl ele alındığını incelemekte. Kifayet Özkul, İstanbul'un simgelerinden Kız Kulesi'nin salgın dönemlerinde karantina hastanesi olarak kullanılmasını ve Kız Kulesi'nin salgın dönemlerinde oynadığı rolü incelemekte. Gülay Çetinkaya Çiftçioğlu ve Arzu Alvan Bozdereli ise küresel iklim değişikliği ve peyzaj mimarlığı ilişkisini tartışmakta. Ömer Demiryürek, çağımızın önemli düşünürlerinden Zygmunt Bauman'ın *Kuşatılmış Toplum* adlı eserini siz değerli okuyuculara tanıtmakta.

Başta yazarlar ve hakemler olmak üzere bu sayının hazırlanmasında emeği geçen herkese çok teşekkür ederim. Gelecek sayıda yeniden buluşmak dileğiyle...

Saygılarımla,

Levent USLU
Genel Başkan